

UPPDATERING AV FINLANDS HAVSPLAN OCH KONSEKVENSBEDÖMNING

06/2026

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
3. Varför är planering interaktivt?	2
4. Vem gäller planeringen?	3
5. Vilka är havsplaneringsområdena?	5
6. Vilket område gäller havsplaneringen?	7
8. Uppdatering av Finlands havsplan (2024–2027).....	8
9. Hur går planeringsprocessen till?	10

1. Inledning

Finlands första havsplan utarbetades av landskapsförbunden i kustregionerna under åren 2017–2020. Finlands havsplan 2030, som består av tre regionala planer och omfattar hela Finlands havs- och kustområden, har varit i kraft sedan december 2020. Sedan planen färdigställdes har den marina verksamhetsmiljön förändrats snabbt. På grund av förändringarna i lägesbilden inleddes uppdateringen av havsplanen enligt en snabbare tidtabell än vad lagen förutsätter, och arbetet genomförs under åren 2024–2027. Som en del av uppdateringsarbetet genomförs en konsekvensbedömning av planutkast, vars resultat sammanställs i en miljökonsekvensbeskrivning. Både nationella och internationella samråd om planförslagen och miljökonsekvensbeskrivningen kommer att anordnas samtidigt under 2027.

I detta dokument beskrivs havsplaneringens syfte och process samt hur den konsekvensbedömning som avses i SOVA-lagen genomförs som en del av planeringsprocessen.

2. Vad är havsplanering?

Syftet med havsplaneringen är att främja en hållbar utveckling och tillväxt av olika användningsformer i havsområdena, en hållbar användning av havsområdets naturresurser samt att uppnå en god status i havsmiljön. I havsplaneringen granskas den marina miljön som helhet och växelverkan mellan land och hav. Utgångspunkten för havsplanen är att samordna en hållbar blå ekonomi med intressena hos olika intressentgrupper i havsområdena.

Havsplaneringens genomgående teman är den europeiska gröna given, klimatsmart havsplanering, havsområdenas mångsidiga användning samt nationell säkerhet och försörjningsberedskap.

I havsplaneringen betraktas havsmiljön som en helhet, inklusive samspelet mellan land och hav. Havsplanen är kopplad till Finlands kuststrategis mål och åtgärder. Syftet med båda är att främja livskraftiga kustsamhällen och en hållbar användning av kusten.

2.1. Lagstiftning och styrning

I Finland regleras havsområdesplanering i kapitel 8a i lagen om markanvändning (132/1999) och inom EU i direktivet om havsområdesplanering (2014/89/EU). Internationellt sett utgör även EU:s integrerade havspolitik en referensram för havsområdesplanering. Målet med direktivet och den europeiska havspakten (Ocean Pact) är att främja en hållbar blå ekonomi, en hållbar användning av marina naturresurser, stödja en välmående havs- och kustmiljö samt skydda ekosystemen i takt med att mänsklig påverkan på havsområdena ökar.

3. Varför är planering interaktivt?

Kustlandskapsförbunden är de ansvariga myndigheterna för havsplaneringen. Miljöministeriet svarar för den allmänna styrningen av havsplaneringen och det internationella samarbetet.

Havsplaneringen sker i nära samarbete med intressentgrupperna, och därför är växelverkan en viktig del av planeringen. Alla myndigheter och sammanslutningar vars verksamhetsområde behandlas i planeringsprocessen har möjlighet att delta i beredningen av planen. Havsplanerna

beskriver en gemensam vision om riktlinjer för den framtida hållbara användningen av havsområdet, vilka utarbetats under ledning av kustlandskapsförbunden. I Finland finns bestämmelser om havsplaneringen i lag om områdesanvändning, kap. 8 a.

67 c §

Landskapsförbunden ska ordna beredningen av en havsplan så att de myndigheter och sammanslutningar vars verksamhetsområde behandlas vid planeringen har möjlighet att delta i beredningen av planen. Förbunden på landskapsnivå ska begära utlåtande av de myndigheter och sammanslutningar vars verksamhetsområde eller uppgifter planen i väsentlig grad berör. Beträffande den ekonomiska zonen ska utlåtande begäras av utrikesministeriet.

Andra än de som avses i 1 mom. ska genom ett meddelande som publiceras på internet ges tillfälle att ta del av beredningsmaterialet och framföra sina åsikter. Minst 30 dagar ska reserveras för framförandet av synpunkter.

4. Vem gäller planeringen?

Havsplanen är en strategisk vision, framtagen tillsammans med intressentgrupperna, för en hållbar användning av havsområdena och för att stödja uppnåendet av god miljöstatus i havsmiljön. Planen identifierar på en övergripande nivå möjligheter till mångsidig användning av områdena och stöder samordningen av marina verksamheter. Centrala marina aktörer är energisektorn, sjöfarten inklusive hamnar, fisket och vattenbruket, gruvsektorn, havsindustrin och blå bioteknik, kulturarvet, turismen och rekreationsanvändningen samt skydd, bevarande och förbättring av miljön och naturen. Därtill beaktas försvarets behov och havsområdenas särdrag.

På grund av havsplanens samordnande karaktär utarbetas planerna i bred växelverkan mellan havsplanerare, experter och samtliga marina intressentgrupper.

På nationell nivå finns en samarbetsgrupp mellan ministerierna vars verksamhet styrs av miljöministeriet. Samordningen av havsplaneringssamarbetet leder ett nätverk av sektorkontaktpersoner som omfattar marina myndigheter, forskningsinstitut samt intressebevaknings- och utvecklingsorganisationer som företräder olika intressentgrupper.

INTRESSENTGRUPPER INOM HAVSPLANERINGEN

- **Regional utveckling och planering:** bl.a. landskapsförbund, kommuner, företagarföreningar, företag, Forststyrelsen
- **Energisektorn:** bl.a. företag och intresseorganisationer (produktion, överföring och lagring av energi)
- **Fiskerinäring:** bl.a. myndigheter, intresseorganisationer, utvecklare och företagare såsom fiskeområden, yrkesfiskare, fiskodlare, fiskehamnar
- **Gruvbranschen:** bl.a. företagare, organisationer
- **Internationella aktörer:** t.ex. inom EU:s havsområden, särskilt Östersjöländerna och därifrån Sverige och Estland
- **Kulturarv:** t.ex. Museiverket, regionala ansvarsmuseer, övriga museer, organisationer
- **Försvar:** Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet
- **Turism:** bl.a. företagare, kommuner och instanser inom utveckling av turism
- **Sjöfart:** Trafikledsverket, Traficom och andra myndigheter och intressentgrupper
- **Havsindustri:** bl.a. industri, logistik
- **Natur- och miljöskydd:** bl.a. naturskydds- och miljöorganisationer, Forststyrelsen
- **Forsknings- och läroanstalter:** bl.a. LUKE (Naturresursinstitutet), SYKE (Finlands miljöcentral), universitet, Meteorologiska institutet, Skärgårdshavets forskningsinstitut, GTK, Forskningscentret Merikotka
- **Ägande och förvaltning av vatten- och markområden:** t.ex. Forststyrelsen, VEALO, Jordägarnas Förbund, MTK
- **Myndigheter:** bl.a. ministerier, NTM-centraler och representanter för kommunerna
- **Rekreativ användning:** havsnatur, fritidsfiske och jakt, båtliv, invånare, fritidsboende, organisationer, kommuner, tjänsteleverantörer

5. Vilka är havsplaneringsområdena?

I Finland finns det en gemensam havsplan som utarbetas i tre delar i samarbete med åtta landskapsförbund i kustregionen.

- **Finska viken** (Nylands förbund och Kymmenedalens förbund)
- **Skärgårdshavet och södra delen av Bottenhavet** (Egentliga Finlands förbund och Satakuntaförbundet)
- **Norra Bottenhavet, Kvarken och Bottenviken** (Österbottens förbund, Mellersta Österbottens förbund, Norra Österbottens förbund och Lapplands förbund).

Egentliga Finlands förbund ansvarar för samordningen av samarbetet inom Finlands havsplanering (MSP). I detta dokument benämns det som MSP-koordineringen.

Åland ansvarar för utarbetandet av havsplanen för sitt område enligt landskapsstyrelsens beslut.

Den gällande havsplanen för Finland 2030 finns tillgänglig på adressen:

www.merialuesuunnitelma.fi (SV, FI och EN)

I kapitel 8 a i markanvändnings- och bygglagen finns följande information om utarbetandet av en havsplan:

67 b §

Utarbetande och godkännande av en havsplan

En havsplan ska omfatta territorialvattnet och den ekonomiska zonen. De förbund på landskapsnivå vars område innefattar territorialvatten svarar för att en havsplan utarbetas och godkänns. Förbunden på landskapsnivå ska bereda havsplanen i samarbete med varandra. Havsplanerna ska samordnas.

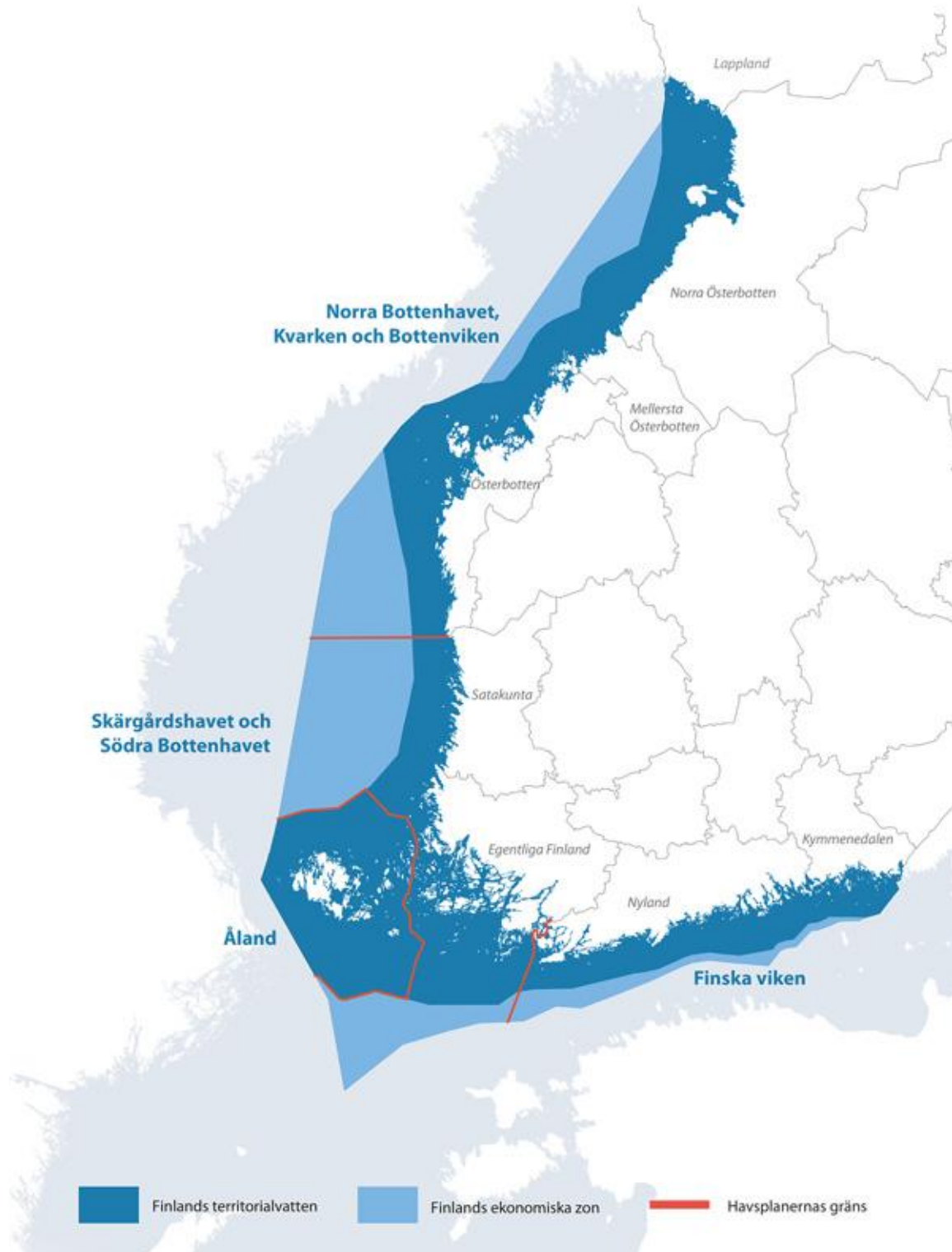

Bild 1 Finlands havsplaneringsområden

6. Vilket område gäller havsplaneringen?

En havsplan utarbetas för ett havsområde som omfattar territorialvatten och den ekonomiska zonen, från strandlinjen till den ekonomiska zonen yttre gräns.

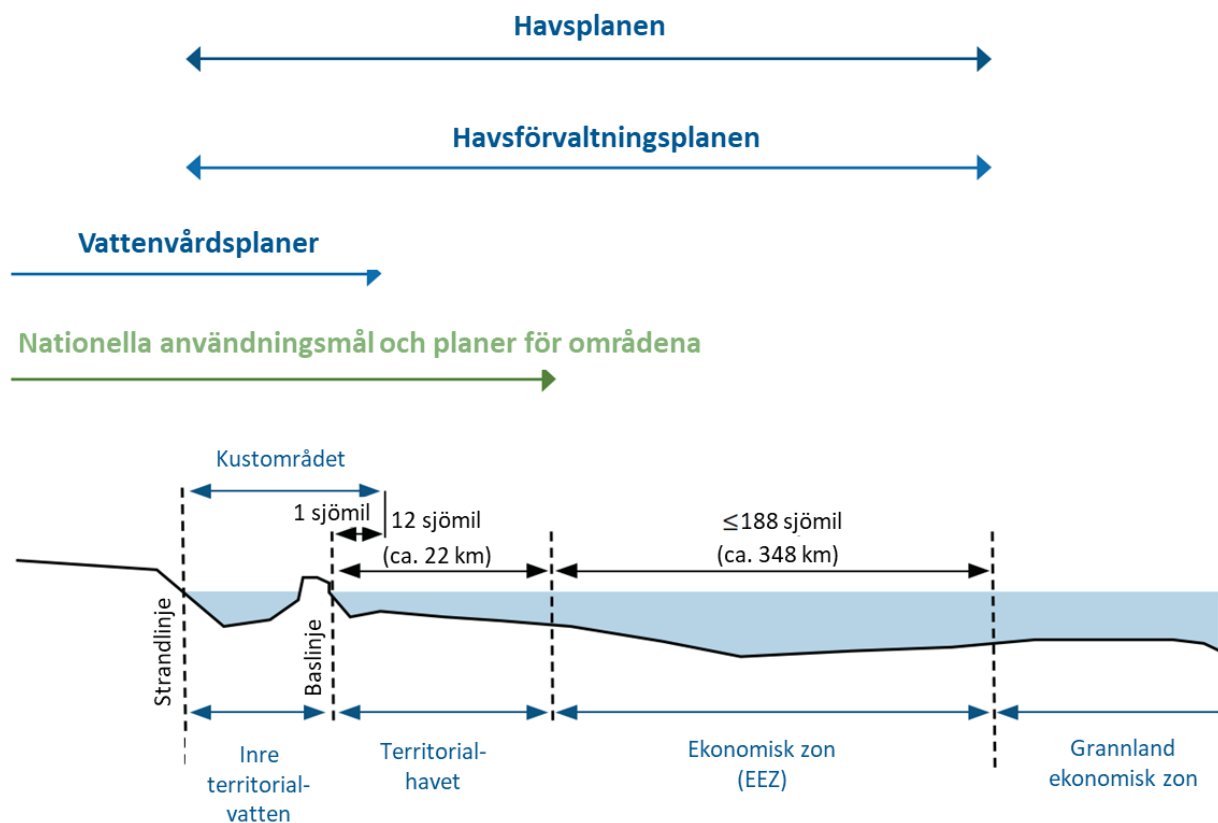

Bild 2 Havspanens täckningsområde

7. Vilken påverkan har havsplanen?

Havsplanen är till sin natur **strategisk och översiktlig**:

- Planen har **indirekta styrningseffekter**, som ett verktyg för planeringen av områdesanvändningen stödjer den landskapsplaneringen och den regionala utvecklingen genom att tillhandahålla kunskap om möjligheter och förutsättningar för de marina näringarna och den marina miljön.
- Planens **genomslagskraft uppstår genom planeringsprocessen**, det vill säga genom samsyn mellan intressentgrupperna samt genom engagemang för planen och den upplevda känslan av ägarskap.
- Havspanens **genomslagskraft uppstår även genom kopplingen till nationell, regionala och sektorspecifika politiska riktlinjen och strategier**. Havspanen stöder flera mål, såsom

landskapsprogrammen och genomförandet av dessa, landskapsplaneringen, projekt för regional utveckling samt naturresursplaner och andra förvaltnings- och nyttjandeplaner för havsområden.

Bild 3 Planeringsnivåer på havet.

8. Uppdatering av Finlands havspan (2024–2027)

Arbetet med att uppdatera Finlands havspan inleddes i början av 2024 efter ett beslut av de åtta landskapsförbund i kustregionen. Den uppdaterade Finlands havspan, som består av tre planer för de olika planeringsområdena, är avsedd att träda i kraft senast i slutet av 2027. Sedan den första havspanen antogs har stora förändringar skett i verksamhetsmiljön: EU-lagstiftningen har förnyats, målen för havsbaserad energiproduktion har höjts, klimatfrågorna har fått ökad betydelse och sjöfartens samt havsområdenas betydelse ur ett försörjningsberedskaps- och säkerhetsperspektiv har stärkts.

I början av 2025 antogs lagen om havsbaserad vindkraft i den ekonomiska zonen (937/2024). Syftet med lagen är att förtydliga planerings- och tillståndssystemet i den ekonomiska zonen i syfte att påskynda projekt inom den gröna omställningen till havs. Enligt den nya lagen väljer arbets- och näringsministeriet utvecklingsområdena för havsbaserad vindkraft i den ekonomiska zonen, och dessa godkänns genom statsrådsbeslut. Dessutom färdigställs uppdateringen av vatten- och havsförvaltningsplanerna senast i slutet av 2026. Finlands åtgärdsprogram för havsförvaltningen 2022–2027 innehåller en åtgärd som syftar till att kartlägga behovet av översyn och

informationsunderlag för havsplaneringen samt att samordna planeringsprocessen med havsförvaltningens planering.

Av ovan nämnda skäl behöver havsplanen revideras enligt en snabbare tidsplan än vad som föreskrivs i förordningen.

8.1. Processen för konsekvensbedömning av planförslag

Under den andra omgången av havsplaneringen kommer konsekvenserna av planförslagen att bedömas som en del av planeringsprocessen. I Finland regleras konsekvensbedömningen i lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005, den så kallade SOVA-lagen). I arbetet beskrivs och bedöms planförslagets direkta, indirekta och kumulativa effekter, sammantagna effekter samt kort-, medel- och långsiktiga, permanenta eller tillfälliga samt positiva och negativa effekter. Bedömningen fokuserar på de effekter som sannolikt är betydande på en nivå som motsvarar planens strategiska karaktär.

För planutkastet och miljöredovisningen anordnas ett internationellt samråd i enlighet med Esbokonventionen och SEA-protokollet avseende gränsöverskridande effekter. Samrådet anordnas samtidigt för alla tre regionalt utarbetade utkast till havsplaner.

Miljökonsekvensbedömning av utkast till planer

I konsekvensbedömningsprocessen identifieras och bedöms de sannolikt betydande effekterna av utkastet till havsplaner per planeringsområde, på nationell nivå samt över nationsgränserna. Havsplanen är ett strategiskt dokument utan rättsverkan, men som bevisligen har en påverkan. Havsplanerna överlappar delvis de rättsligt bindande regionalplanerna och utarbetas av samma myndigheter inom kustregionens landskapsförbund. Dessutom ger havsområdesplanerna information om områden som är lämpliga för havsbaserad vindkraft till de myndigheter som väljer ut och auktionerar ut områden till projektutvecklare inom den ekonomiska zonen.

De största förändringarna i den gällande planen samt de gränsöverskridande effekterna gäller sannolikt havsbaserad energiproduktion, särskilt havsbaserad vindkraft och de kumulativa effekter som är förknippade med denna. Effekter på bland annat marin natur, däggdjur, fåglar, fiskar, geodiversitet och landskap kommer att bedömas.

Konsekvensbedömningen genomförs parallellt med utarbetandet av planutkastet. Som underlag används utredningar och rapporter som tagits fram på uppdrag av samordningsgruppen för havsplanering samt andra befintliga källor och expertbedömningar. Dessa omfattar bland annat:

- Havsplanering och maritima sektorernas regionalekonomiska konsekvenser (2025, på finska)
- De maritima sektorernas försörjningstrygghet och havsområdenas totala säkerhet (2025)
- Ilmasto-EMMA – Ilmastonmuutoksen mahdolliset vaikutukset Suomen ekoloqisesti merkittäviin vedenalaisiin meriluontoalueisiin (Suomen ympäristökeskus 2025, på finska)
- Study on maritime safety and wind farms in the Gulf of Bothnia (Traficom 2025, på engelska)

- Merituulivoiman tilanne- ja kehityskuvan kokonaistarkastelu (2024, på finska)
- Merituulivoiman tilanne- ja kehityskuvan kokonaistarkastelu, sosiaalisten ja kulttuuristen vaikutusten kysely (2024, på finska)
- Ekosysteemipalveluiden arvoalueet Suomen merialueilla (Suomen ympäristökeskuksen raportteja 6/2024, på finska)
- Havsmiljöns tillstånd i Finland (Suomen ympäristökeskuksen raportteja 35/2024)
- Merialuesuunnitelman vaikuttavuus ja sen kehittäminen Suomessa (2024, på finska)
- Suomen troolilaivaston kalastusalueet Itämerellä vuosina 2010–2022 (Luonnonvarakeskus 102/2023, på finska)
- Konsekvensbedömning av havsplanerna (2020)
- Merialuesuunnittelun evaluoinnin ja monitoroinnin johdantodokumentti (2020, på finska)
- Pohjoisen Selkämeren, Merenkurkun ja Perämeren ominaispiirteet (2019, på finska)
- Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan suunnittelualueen ominaispiirteet (2019, på finska)
- Suomenlahden suunnittelualueen ominaispiirteet (2019, på finska)

Listan kompletteras i takt med att planerings- och bedömningsprocessen framskrider.

Alternativanalys

Som en del av planeringsarbetet genomfördes en alternativgranskning där de centrala tematiska fokusområdena i uppdateringsomgången betonades. De tematiska analyserna i bearbetningsskedet användes vid utarbetandet av de preliminära planutkastet. Dessutom kommer en alternativgranskning att genomföras i samband med konsekvensbedömningen av planutkastet.

Övervakning av miljökonsekvenser

När havsplanen har trätt i kraft kommer miljökonsekvenserna att följas upp. Som en del av miljökonsekvensbeskrivningen kommer en plan för uppföljning av havsplanens effekter att tas fram. Mer information publiceras senare på havsplaneringens webbplats:

www.merialuesuunnittelu.fi/sv.

9. Hur framskrider planeringsprocessen?

Arbetet med att uppdatera Finlands havsplan pågår under perioden 2024–2027.

Det egentliga planeringsarbetet kommer att äga rum under 2025 och början av 2026. Allmänheten ges möjlighet att delta genom en remissrunda för det preliminära utkastet till planen under perioden 16 juni–31 augusti 2026. Materialet görs tillgängligt på webbplatsen merialuesuunnittelu.fi.

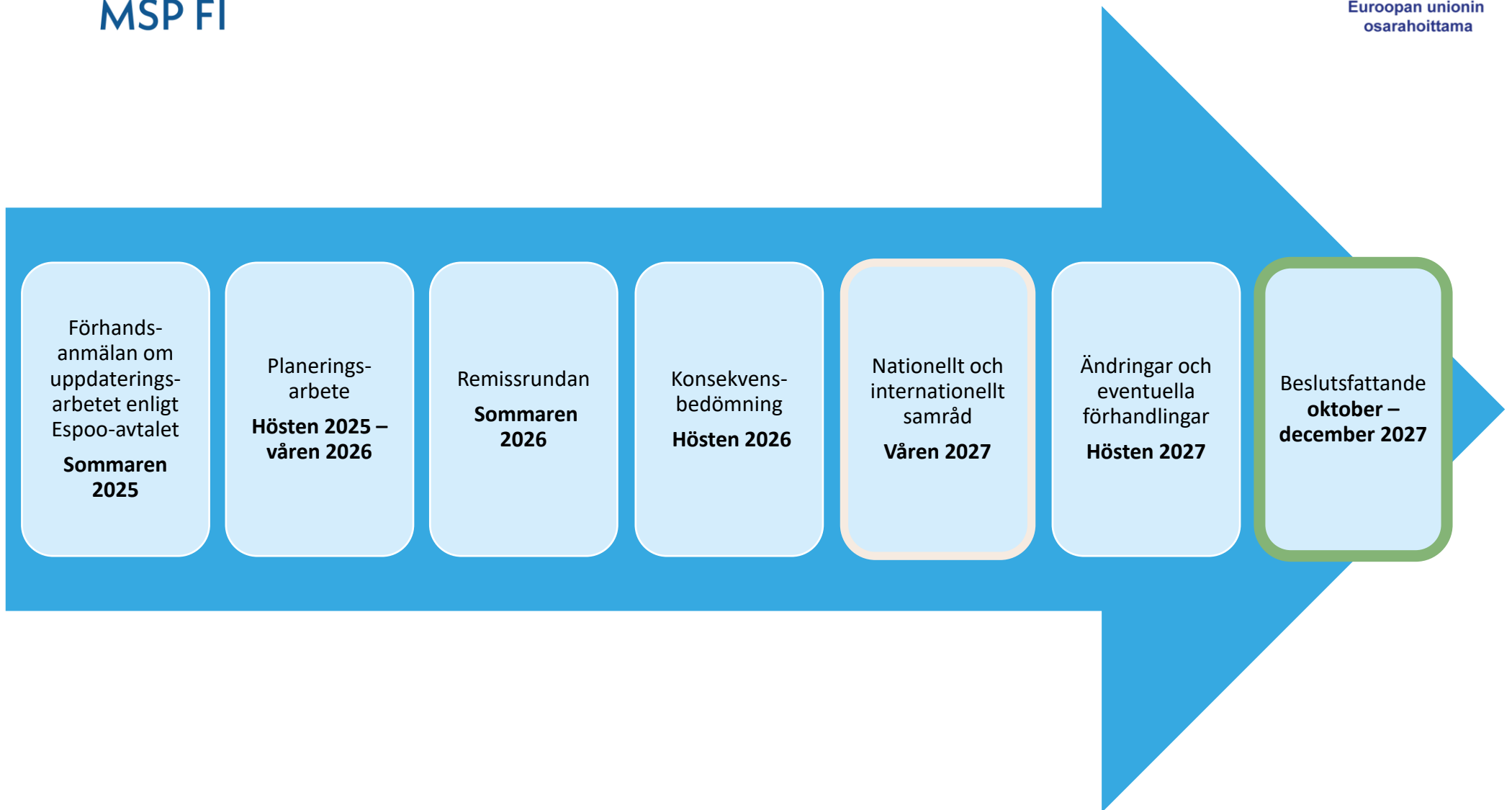
Konsekvensbedömningen av planutkastet inleds efter kommenteringsrundan hösten 2026. Resultaten av bedömningen sammanställs för samtliga planeringsområden i en gemensam

miljökonsekvensbeskrivning. Planutkasten och miljökonsekvensbeskrivningen ställs formellt ut för nationella och internationella intressenter våren 2027.

Svaren på remissbehandlingen, eventuella förhandlingar samt nödvändiga ändringar av planutkasten och miljökonsekvensbeskrivningen görs under hösten 2027 innan förslagen läggs fram för regionfullmäktige i slutet av 2027.

Figur 4 Tidsplan för planeringsprocessens förlopp 2025–2027.